

RITGERÐ

Ungdómsviðurskipti

Bergur Dam hevði eina grein í SÓSIALINUM tann 14. nov., sum hann nevndi »Tey kriminelu«.

Eg skal her royna at seta nakrar viðmerkingar til sjálva greinina og síðani skoyta nokur orð uppí sjálvur fyrri kanska soleiðis, at leggja upp til alment tjak um evnið, ið annars er ógvuliga vanligt.

Bergur sigur: »Men kemur ein nakran veg, bara við at oysa meira og meira polití út á gøturnar? ... Kanska innbrotini stóða eina tíð — men bara eina tíð! Eina stutta tíð enná.«

Min viðmerking: »Hetta má also skiljast soleiðis, at politíð eigur at sita á stóðini, fyrri at ungdomurin kann bróta inn fyrri t. d. á henda hátt at mótmæla órættvísunum.«

Bergur sigur: »Man finnur útav at tað eru myndugleikarnir og tey sum rópa upp um lóg og orðan, sum eru tey virkulu kriminellu.«

Min viðmerking: Sjálvandi eigur nakar aldursbólur ikki einarett uppá kriminalitet, men tað hjálpir bara ikki ungdominum eitt vet, at hann gongur í fótasporunum hjá teimum kriminelu eldru.

Bergur sigur: »Hvat kann ungdomurin í t. d. Havnini gera? Tey kunnu triggja ferðir um vikuna betala sinnissjúkar prísir fyrri at sleppa at standa sum sild í tunnu í einum fýrakantaðum kassa og lurta eftir einum orkestri. Dansiumstøðurnar eru so ótoluligar at tað er ómøguligt at fara í dans uttan man fyrst hevur drukkíð seg frá sans og samling. Biografarnir eru reinar parodiir, tað sum verður vist, er tað mest biliga kommerçiella lortið, sum kann framdrívast.«

Min viðmerking: Fyri tað fyrsta eru hvorki Klubbin ella Losjan fýrakantaðir kassar at dansa í. Klubbin t. d. hevur sýnt góðan vilja við at bygt eina fyrstaflokks dansihóll til ungdomin at dansa í, og tað veit eg frá leiðsluni, at Klubbin sjálvur fær litið og einki burtúr at gongukostnaðinum sjálvur hóast teir vistu av hesum frammanundan, (stuttleika-skatturin stjelur jú stóran partin av inntøkuni og tað er grundin til tann hoga prísinn). Og harafturat hevur bæði Klubbin og Losjan gjørt eitt stórt og dyrt arbeiði burtúr at skaffa útlandsk orkestar hendavegin, so ungdomurin her kundi fáa kvalitet at lurta eftir, tí eyðsæð er, at okkara egnu orkestar eru í afturgongd hvat viðvikur mongd og kvalitet, og tá man veit at orkestrini eru ungdomurin sjálvur, hvar er tá viljin hjá honum? Og so at drekka seg frá sans og samling afturat. Havnar Bio er ein lítill men góð holl eftir okkara viðurskiptum, gott kundi eg hugsa mær eitt cineama við bogadum skermi og superstereoljóði, men tað kemur nokk einaferð, og hvat viðvíkvalitetinum á filmunum so er hann sjálvandi upp og niður,

tó ofta eru heilt góðir filmir á skerminum og tað fleiri ferðir um mánaðin. Tó, hvat veit t. d. ungdomurin um kommerçiellar filmir ella ei, eg spyrji bara. Tað plagar at falla intelli gensinum í lut, at duga at sortera kvalitetin frá og ikki teimum ungu, men hvat, tá man kritiserar bert fyrri at kritiserar, hendir tað ofta, at man kemur at trækka í suppana.

Bergur sigur: »Jú, tey kunnu fara inn á konditarið og sita og hyggja yvir í krókin at »reserveraða« borðinum, har fáar tímar frammanundan stórtur partur av býráðnum hevur sitið og drukkíð kaffi saman við kapitalinum.«

Min viðmerking: Hvat viðkemur tað Bergur Dam hvat ein privat fyrítaka ger og ikki ger. Mær vitandi eigur ungdomurin ikki konditarið, hóast hann letur sum um, og eg fyrri mitt viðkomandi fá aldeiðis ikki líti av um nokk so regluliga á konditariinum eru reserveraði, um bert eg fá tað eg komi inn til: at drekka kaffi og práta. Og tað skuldi verið eitt positivt trekk frá býráðnum soleiðis regluliga at komi saman við býarbørnum fyrri betri at kunna fylgja við, ið hvussu so er hvat viðvikur ungdomi á kaffistovum, — men so kom tann spillandi tungan.

Bergur sigur: »Einaferð var ætlanin at byggja eitt ungdomshús í Havn, har óil skuldu kunna koma og dyrka teirra interessur. Har man kundi hava eina restauratión, sum ikki hevði profitt sum endamálið, ella kundi seta seg inn at lesa ella dyrka hobby, har tey ymisku ungmannafelaginu kundu halda til. Also ætlanin var at gera eitt stað, har man kundi koma saman uttan at fola seg tvungnan.«

Min viðmerking: Eg eri fyrri at ungdomurin fær eitt ungdomshús, havi sjálvur verið við til at leggja lunnar undir t. d. arbeiði UTU's, men sum vera man kom klandur í, ikki uttanfrá, men frá ungdominum sjálvum, ið soleiðis skuldi verða slóðbróti fyrri endamálinum. Gott nokk gjørdi kommunan ikki ov nógv fyrri at tæna tiltakinum, men hevði ungdomurin her staðið fastari og lagt síni sjónarmið sakligari og klárari fram — og staðið ið betri saman so høvdu vit óivað vunnið á mál við hesum tanka. Ikki tí, restauratiónir eru tað nokk av, hóast ungdomurin sjálvur ger alt tað hann kann fyrri at steingja ter, — tað veit ein og hvort! Og bókasavn eru jú eisini — og tey taka ikki profitt av lesnaðinum. Og ungdomurin sleppur at dyrka tann hobby hann vil, ið hvussu hvat viðvikur ítrótti — tað er ítróttarhóllin eitt talandi dømi um, og fyrri heilt at seta prikin yvir ið, so hevur Havnar Klubbi biðið nakran ungar menn um at hava diskotek einaferð um vikuna og tað hava hesir jättáð, soleiðis at fyrsti dansurin kemur einaferð í des. og hartil

ætla Klubbin at smíða serlig borð og annað inventar til endamálið, soleiðis at kvöldini kunnu bliva so hugnalig sum gjørligt. Sjálvandi kundi man savnað alt hetta undir einum taki og tað er eisini ein dreymur min sum sagt, men at ungdomurin skuldi havt nakra grund til at folt seg tvungnan sum stóðan er, tað vil eg ikki siga, men kanska er Bergur gripin av tí man nevnr »forfylgisíð vanvit.«

Viðvikandi teimum politisku ungmannafelagunum er tað at siga, at so leingi tey eru for fyrri at savna ungdom um seg, eiga tey ikki at tosa um »møgu leikar at arbeiða so mikið at tey kunnu moderniserast, tí tey hvørj ferð tey skulu hava fund, møgu leiga hólir, sum tey yvirhøvur ikki hava ráð at betala« fyrri at sita Bergur og skoytast kann uppí, at áhugin fyrri politikkini millum ungdomin er dalandi og einki kann gerast við tað, uttan so at ein stór politisk samfelagsbroyting fer fram og tað verður ikki í bræði.

Bergur sigur: »Beat 69 kundi sgu heldur ikki eksistera.«

Min viðmerking: »Ungdomurin hevði her sín kjans, sum teir góvu burtur, inventarið helt ikki og tað skuldi sagt nokk so nógv.«

Bergur sigur: Fólk hava biðið um at sleppa at brúka skúlarnar um kvöldarnar, men tað bleiv sjálvandi noktað.

Min viðmerking: Skulu nú skúlarnir brústast niður eisini?

Nei, Bergur, tað nyttar ikki at siga, at samfelagið, logregla og annars eldra ættarliðið er imóit ungdominum. Nógv verður gjørt fyrri ungdomin, men ikki nógv, tað skal eg geva tær rætt í, men um ikki ungdomurin sjálvur visir initiativ og áreði og fyrri alt samarbeiði, so sigur tað seg sjálvt, at teirra áhugamál koma at liggja á láni.

Grundin til valdsgerðir millum ungdomin eru nógvir og ofta fer tann samlaði ungdomurin skuldina, hóast nakrar av grundunum eru, at óhelðigir persónar eru ímillum sum skapa ófrið og herverk, at okkara verðskapsliv er undir allan kritik hvat viðvikur rúsdrekkaspurningi, og tí førir til nýtslu av drykkjum, ið meira ella minni innihalda vandamikil giftstoffir og at afturlatingartíðirnar hjá restaurantum, hotellum og dansihóllum og nógv annað er heilt av lagi.

Spurningurin er sum sagt ikki serføroyskur, men er kendur aðrastaðni við sum t. d. í Danmark, har bæði ungdomshús, rúsdrekkaspurningur, afturlatingartíðir og dansihóllir eru í lagi, men tó trívist kriminaliteturin har og kendir eru t. d. teir sokallaða »Ledurjakkarnir« — og teir eru ikki fólkapensjonistar! Eg vil tí enda greinina við at taka undir seinastu orðum Bergs: »Ungdomurin heldur ikki uppat við at mótmæla fyrr enn vit hava avkriminaliserað samfelagið, -

Sápa, barberspritt o.a.

Í tí nógvu prátinum um galdandi rúsdrekkalóg, verður orðið *barberspritt* ofta havt á lofti. Kemur drukkin maður móti tær og kemur á prát við teg, kann tað henda, at hann fer at smakka sær á, og tað líkasam letnar fyrri tær, tá tú serti, at tað er ein vanlig brennivinsfloska — og ikki hárvatn ella barberspritt, ella okkurt annað »biligt«, viðkomandi drekkur.

Tað kann tykjast spýggiligt at halda fram við skrivning um hetta, hugsar onkur, tí »ólukku dyre« ella »sprittarar« eru í øllum londum, eisini har spirituslógávan er ódrísi enn okkara.

Og tó er ein stórir munur á, tí ikki er tað so vanligt at siggja so nógv ungt fólk, sum er ávirkað av rúsdrekka, sum tú serti her hjá okkum.

Antin hava hesi ungu givið nógvan pening fyrri eina brennivinsflosku ella — tað, sum er mest vanligt — tey hava keypt ser »biligt« t. v. s. barberspritt — hárvatn ella líkandi.

Tá hetta verður pástaðið, kann tað prógvast.

Sigur tú so við handilsmannin, at slíkt má ikki henda, hann má ikki selja slík evni til teirra, sum hann veit nýta hetta at drekka, hendir tað ferð eftir ferð, at svarað verður, at eingin kann sýta at selja, hetta. Tá tað so hevur verið havt á máli, at fútin hevur sent avrit av úrdrag úr kongligari fyriskipan um rúsdrekka til teirra, sum selja barberspritt, hárvatn v. m., hendir tað ferð eftir ferð, at tú hittir handilsmenn, sum ikki hava sæð hetta skriv. Heitt verður tí á fútan um at senda av nýggi-um til *allar handlar*, ikki bert »parfumerier«, tí næstan hvør handil — matvøruhandil — kioskir — frisørsalónir — ja enná tubbakshandil selur slíkt. Harafturat verður heitt á fútan um at »sláa« hart, tá hetta ikki verður yvirhildið — fútin veit, hvussu nógv brotsverk verða framd av ungfólki, sum hava verið drukkin — her má skipast nógv strangari eftirlit. Vit prenta reglugerðina í blaðnum í dag.

AVSKRIFT

Veg Kgl. anordning nr. 649 af 21. december 1917 er det bestemt, at der ved *berusende drikke*, som omtalt i lov af samme dato (nu lov. nr. 115 af 4. april 1928 § 5), skal forstås bl. a.:

»..... vædske, som vel efter deres almindelige beska-

bert kundi eg persónliga hugsað mær, at ungdomurin avkriminaliseraði seg sjálvan, áðrenn í holt við samfelagið heild, og heldur ikki at eggja til slíkt, sum eg havi varhuga av, at Bergur ætlaði við síni grein.

BJARKI HØJGAARD.

fenhed er bestemt til andet brug, men som gores til genstand for køb og salg under sådanne forhold, at det må antages at være åbenbart for selgeren, at køberen agter at bruge dem til drikke som nylæses- eller beruselsesmiddel. I denne henseende kan justitsministeriet bestemme, at en vædske bliver henregnet til »drikke«, såfremt der måtte finde misbrug af vedkommende vædske sted«

Ved justitsministeriets bekendtgørelse nr. 148 af 18. april 1923 har ministeren i henhold til ovennævnte anordning bestemt,

»at al slags hárvand og parfume, hvori der findes spiritus, med undtagelse af parfumeessens skal henregnes til drikke.«

Som det fremgår af disse bestemmelser, er det strafbart at selge hárvand og parfume, hvori der findes spiritus, *vidende om eller under sådanne forhold, at man burde vide*, at køberen agter at benytte hárvand eller parfume som nylæsesdrik eller beruselsesmiddel.

Jeg skal anmode om, at ... Deres medhjælpere må blive indstrueret om det foranstående.

sign: Jørgen Larsen, politimester.

EINA HJARTANS TÖKK sendi eg øllum tykkum, sum á ymiskan hátt heiðaðu meg á fimti ára starvsdegi minum, sum organisatur við Vágs kirkju. Tökk fyrri tær mongu blómur og telegrammír.

Ein serstök tökk til kirkjukórið »Ljomur« fyrri song á morgni og til kirkjuráðið fyrri vøkru gávu tykkara.

Við Guds signing og blíðum heilum

Ella Nolsøe, Vágur.